

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. כפתו ומת ברעב פטור ... כפתו בחמה ומת בצינה ומת חייב סוף חמה לבא סוף צינה לבא פטור ... כפתו לפני ארי פטור לפני יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני יתושין נמי פטור הני אזלי והני אתו איתמר כפה עליו גיגית ופרע עליו מעזיבה ... פטור ... האי מאן דעייליה לחבריה בביתא דשישא ..... 1.....
- ב. .... דחפו לבור וסולם בבור ובא אחר וסילקו ואפילו הוא קדם וסילקו פטור דבעידנא דשדייה יכול לעלות הוא ... זרק חץ ותריס בידו ובא אחר ונטלו ואפילו הוא קדם ונטלו פטור דבעידנא דשדייה ביה מיפסק פיסקיה גיריה ..... 3.....
- ג. .... זרק בו חץ וסמנין בידו ובא אחר ופיזרן ואפילו הוא קדם ופיזרן ... אפילו סמנין בשוק ..... 4.....
- ד. זרק צרור בכותל וחזרה לאחוריה והרגה חייב ... אלו המשחקין בכדור שהרגו במזיד נהרגין בשונג גולין ... מהו דתימא התראת ספק היא מי יימר דהדרה קא משמע לן ... שהרגו תוך ארבע אמות פטור חוץ לארבע אמות חייב..... 4.....
- ה. .... המקדש ונפל קידוש על ידו או על הצד ואחר כך נפל לשוקת פסול ..... 5.....
- ו. .... מחט שהיה נתונה על החרס והזה עליה ספק על המחט הזה ספק על החרס הזה ומיצה עליה הזאתו פסול ..... 5.....
- ז. האי מאן דכפתיה לחבריה ואשקיל עליה בידקא דמיא גירי דידיה הוא ומיחייב הני מילי בכח ראשון אבל בכח שני גרמא בעלמא הוא ... זרק צרור למעלה והלכה לצדדין והרגה חייב ..... 6.....

דף עז.

א. כפתו ומת ברעב פטור ... כפתו בחמה ומת בצינה ומת חייב סוף חמה לבא סוף צינה לבא פטור ... כפתו לפני ארי פטור לפני יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני יתושין נמי פטור הני אזלי והני אתו איתמר כפה עליו גיגית ופרע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

עליו מעזיבה ... פטור ... האי מאן דעייליה לחבריה

בביתא דשישא

כבר התבאר במסכת ב"ק דף כז. ולעיל דף עו: שהמניח ידו¹ על פי הבירו וחוטמו עד שהניחו מפרפר ואינו יכול להיות, או שכפתו והניחו בצנה או בחמה עד שמת, או שבנה עליו מקום עד שמנע ממנו הרוח², או שהכניסו למערה או לבית ועישן עליו עד שמת, או שהכניסו לבית של שיש, והדליק עליו נר³ עד שהמיתו ההבל, בכל אלו נהרג עליו שזה כמי שחנקו בידו.

וכן אם כבש עליו בתוך הים או בתוך האש, עד שלא נשאר בו כח לעלות ומת חייב, אף על פי שאינו הוא הדוחף בתחילה.

אולם הדוחף את הבירו⁴ לתוך המים או לתוך האש, אומדין אותו אם יכול לעלות משם פטור ממיתת בית דין, ואם אינו יכול לעלות חייב.

והכופת את הבירו והניחו ברעב עד שמת, או שכפתו והניחו במקום שסוף הצנה או החמה לבוא לשם ובאה והמיתתו, או שכפה עליו גיגית, או שפרע עליו את המעזיבה, או שהשיך בו את הנחש, ואין צריך לומר אם שסה בו כלב או נחש, בכל אלו אין בית דין ממיתין אותו, והרי הוא רוצח ודורש דמים דורש ממנו דם.

¹ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ג הלכה ט

² נראה שפירש רבינו שזה בכלל מה שאמרו שם או באיבה לרבות המצמצם או שהוא נלמד מדין הכניסו לבית שיש דאיתיה התם וכתבו רבינו בסמוך אף על גב דהתם בעינן שהדליק עליו את הנר התם שאני שהיה פתח לביתא דשישא אבל אם בנה לפני הפתח של ביתא דשישא אף על גב דלא אדליק ביה שרגא חייב. כס"מ שם ודבריו תמוהין דמה שכתב דמניעת הרוח הוא בכלל מצמצם אינו מובן ובודאי כוונת רבנו כך דמי שבנה מקום עליו עד שמנע ממנו תיכף הרוח דומיא דמניח ידו על חוטמו כן בנה מקום על חוטמו שלא ישאף הרוח ותיכף נמנע ממנו בשעת מעשה. משא"כ בהך דכפה עליו גיגית. דמאן דפוטרי ס"ל דלא מתחיל הכליה בשעתו. (ומ"ש רבנו או שהכניסו למערה וכו'). עיי' יבמות דף קמ"ז עישנו עליו את הבית עישנו עליו את המערה). ויותר נראה דמ"ש רבנו ועישן עליו. מוסב גם על בבא או שבנה עליו מקום עד שמנע ממנו הרוח. וכדאמר הש"ס טעמא דאדליק ליה שרגא (ומה שפ"י רש"י בפרע המעזיבה ומת בצנה, עיי' ירושלמי סנהדרין העביר את התקרה עליו וירדו עליו גשמים והרגוהו). מרכבת המשנה שם.

³ הצריך הדלקת הנר, מוכרח משום דבבית של שיש יש בו פתח, ואם סתם הפתח אין צריך לנר דהוי ליה כבנה עליו מקום וכו', וכן מתבאר ג"כ מדברי הרב כס"מ ז"ל

⁴ רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ג הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

וכן אם כפת⁵ חבירו והניחו לפני הארי וכיוצא בו והרגתו החיה, וכל שכן כשכפתו לפני יתושיין⁶, שופך דמים הוא ועון הריגה בידו, וחייב מיתה לשמים ואין בו מיתה בית דין⁷.

דף עז:

ב. דחפו לבור וסולם בבור ובא אחר וסילקו ואפילו הוא קדם וסילקו פטור דבעידנא דשדייה יכול לעלות הוא ... זרק חץ ותריס בידו ובא אחר ונטלו ואפילו הוא קדם ונטלו פטור דבעידנא דשדייה ביה מיפסק פיסקיה גיריה

וכן הדוחף⁸ חבירו לבור והיה שם סולם בבור שיכול לעלות עליו, או שזרק בו חץ והיה תריס בידו להגן עליו ובא אחר וסלק את הסולם והסיר את

⁵ רמב"ם שם פרק ב הלכה ב

⁶ והכא יש לפטרו גם משום דהוי כבידקא דמיא בכח השני. לקוטי הלכות דף מ עין משפט ו שלכן לא כתבו הרמב"ם.

⁷ ברש"י פירש כפתו לפני ארי פטור, דאי נמי לא היה כפות לא היה יכול להציל עצמו מן הארי, אולם לכאורה יש לפטרו גם מצד סוף חמה לבא שהרי אין ההורג מצוי באותו רגע עד שיחל לחבול בו. עיין מעשה רקח פרק ג שם. ועיין ביד רמ"ה שכתב על דברי רש"י ביד רמה כ' לאו מילתא היא, דלהאי פירושא משמע דאי קאי בדוכתא דיכול לאתנצולי מארי ואתא האי וכפתיה ואנסיה קמי ארי מחייב, והא לא מצית למימר דע"כ כסוף חמה לבוא הוא כו', מסתברא דפטור משום דלא חייב הכתוב כובש ומצמצם אלא כגון שמניח עליו דבר הממיתו בשעה שכובשו והוא כובש עליו כדי שלא ינצל ממנו כו'. ויש מפרשים לפני ארי פטור שהרי אינו מזיק אם אינו רעב אבל יתושיין לעולם מזיקין. ובחדרין כ' י"מ דהא דכפתו לפני ארי דפטור אין צריך לומר אם כפתוהו ואח"כ בא ארי ואכלו שהוא פטור אלא אף על פי שהיה הארי שם וכפתוהו לפניו פטור משום דהארי אדעתא דנפשיה קא אכיל ואין זה כמצמצם לתוך המים או לתוך האור דהתם עכ"פ ישרף או יטבע במים אבל הכא אין ההיזק מחויב לבוא, וגדולה מזו תנן במצמצם לתוך המים או לתוך האור דהתם עכ"פ ישרף או יטבע במים אבל קא אכלי, אבל הדבר פשוט שאם התחיל הארי לאכול והוא היה בורח ממנו ובא זה וכפתו לפניו עד שהמיתו זה ודאי ככבש עליו המים ואינו יכול לעלות משם דחייב ובמאירי כתב כגון שהיה הארי בר תרבות אצל זה הכופת [שרגיל עמו] ולא אצל האחר. ובסה"ק כ' דהארי לא יוכל להרוג שני בני אדם בבת אחת ובתוך שעוסק בטריפת האחד יכול השני להמלט, ואם לא היה אחד כופת את חבירו היה הארי רודף אחריהם והיו שניהם בסכנה וכיון שכפת אחד לשני העסיק בו את הארי ובתוך כך נמלט הכופת כו' עיין שם.

⁸ רמב"ם שם פרק יג הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

התרים, שניהן אינן נהרגין בבית דין, אפילו היה הדוחף עצמו הוא שחזר וסלק הסולם פטור ממיתת בית דין ונדרש ממנו דם⁹.

ג. זרק בו חץ וסמנין בידו ובא אחר ופיזרן ואפילו הוא קדם ופיזרן ... אפילו סמנין בשוק

זרק חץ וסמנין בידו וקדם וסלקן, אפי' הסמנין בשוק, אם חץ פגע במקום הראוי להמית חייב מיתת בית דין¹⁰, ואם אינו במקום הראוי להמית¹¹ אין לחייבו כלל¹².

ד. זרק צרור בכותל וחזרה לאחוריה והרגה חייב ... אלו המשחקין בכדור שהרגו במזיד נהרגין בשוגג גולין ... מהו דתימא התראת ספק היא מי יימר דהדרה קא משמע לן ... שהרגו תוך ארבע אמות פטור חוץ לארבע אמות חייב

הזורק צרור בכותל¹³ וחזרה האבן¹⁴ לאחוריה והרגה חייב מיתת בית דין, שמכחו היא באה.

וכן אלו שמשחקין בכדור שהתרו בהן והרגו בתוך ארבע אמות פטורין, שהרי מן הסתם לא נח לו שיקפוץ לאחור קרוב כל כך, חוץ לארבע אמות אפילו לסוף מאה אמה חייבין, והוא שיש בה כדי להמית כמו שביארנו.

⁹ באמ"צ כ' דע"כ שמת שם מחמת הבלא דבור דאלו מרעב הרי הוא כדלעיל כפתו ומת ברעב פטור, ואי שמת ע"י החבטה שבנפילה א"כ מאי נפ"מ אם היה שם סולם או לא, אע"כ דמחמת הבלא מת שהיו שם אדים מוזיקים לנשימה כדי להמית ולא נתוסף הבל אך כל עוד שהנשמה באפו היה עולה בסולם וניצל וע"י שלקח הסולם נשתהא בבור ומת ועכ"ז נפטר הדוחף משום דסליקת הסולם הוי רק גרמא.

¹⁰ דמאי מהני הסמנין,

¹¹ אפי' כבר ניזק מהחץ רק היה בידו לרפאות מכתו ופיזר הסמנים הסד"א דחייב כיון דכבר הויקו קמ"ל דפטור גם בכה"ג. עיין מרגליות הים כאן

¹² דהא אומדנא בעי כמו שכתב רבינו לעיל, ומה לנו הסמנין. מעשה רקח שם

¹³ רמב"ם שם הלכה יב

¹⁴ פתח בצרור וסיים באבן, אפשר שהוא מפרש צרור דקאמר רבא שבתוך הצרור היה בו אבן, דאל"כ אין כח הצרור להמית אדם, אי נמי שהוא מפרש דהך צרור היינו אבן. מעשה רקח שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

אולם אם התרו בו שעלול להמית בתוך ארבע אמות ואמר שבכך נח לו
חייב¹⁵.

ה. המקדש ונפל קידוש על ידו או על הצד ואחר כך נפל לשוקת פסול

המקדש מי¹⁶ חטאת לצורך הזיית פרה אדומה, צריך שיתכוין ויתן האפר
בידו על המים שנאמר (במדבר יט פסוק יז) וְלָקְחוּ לְפָמָא עַד שִׁיחִיהָ מִתְכוּיִן
לְקִידוּשׁ וּלְמִילוּי וְלַהֲזִייהָ.

אבל אם נפל האפר מן הכלי שיש בו האפר לתוך המים, או שנפל האפר
בידו ורחפו חבירו או הרוח ונפל האפר מידו על המים¹⁷, או שנפל האפר
מידו על צד הכלי או על ידו ואח"כ נפל למים ה"ז פסול. וי"א¹⁸ שאם בא
מכחו כשר, ואינו פסול אלא אם שותת מידו או מהצד להשוקת שלא בא
מכחו.

ו. מחט שהיה נתונה על החרס והזה עליה ספק על המחט הזה ספק על החרס הזה ומיצה עליה הזאתו פסול

¹⁵ עיין לקוטי הלכות מ: ובעין משפט צ ק שלר"ת אינו אלא פטור ממיתה ולא מגלות ולהרמב"ם אף פטור
מגלות

¹⁶ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ט הלכה ב

¹⁷ עיין חידושי מים חיים שהקשה לפי מה שפסק הרב בספ"ג מהל' רוצח היה לו לאוקמא בכאן בשותת
כדאיתא בפרק הנשרפין. ועיין מעשה רקח שם שכתב וברוחק נראה לומר דס"ל לרבינו דאעיקרא דמילתא
אין כאן קושיא משום דקרא כתיב ולקח אוזב וכו' והזה דמשמע דבעינן שמן האוזב נופיה יזה על המוזה וכמ"ש
הר"ש ז"ל בפ"ב משמא דגמרא פ' לולב הגזול עיין שם ולכך אפילו שמיצה דבא מכחו הזאתו פסולה וכן נראה
מדברי המבי"ט ז"ל בקרית ספר ובדברי רבינו רפי"א ולפ"ז צ"ל דבההיא דפ' הנשרפין הוא מצי לתרוצי ליה
דלא דמי וכו' אלא דלפי שיטתו השיבו, וכן בפיהמ"ש פרה ו מ"א כתב אמר יתעלה ולקחו לטמא מעפר שרפת
החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי, צריך שיהא הוא עצמו המאחד בין המים והאפר. אבל אם נפל האפר על
ידו או על דופן הכלי ואחר כך נפל על המים, או שנשפך האפר מן הכלי שלו לתוך המים, אין אלה מים
מקודשין והוא קדוש פסול
¹⁸ ר"ש פרה פרקו מ"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

מחט שנתונה¹⁹ על החרש והזה עליה ספק על המחט הזה ספק מן החרש נמצה עליה, הזייתו פסולה²⁰. וי"א²¹ שכשרה כיון שבא מכחו, אולם אם ההזאה נמצאת עליה ואין ידוע אם בתחלה הזה עליה או חזר מכה היתו או שמא לא זה ולא זה אלא על החרס הזה והיה מדרון והלכה ההזאה על המחט שאין כאן כחו כלל פסולה.

ז. האי מאן דכפתיה לחבריה ואשקיל עליה בידקא דמיא גירי

דידיה הוא ומיחייב הני מילי בכח ראשון אבל בכח שני

גרמא בעלמא הוא ... זרק צרור למעלה והלכה לצדדין

והרגה חייב

זרק אבן²² למעלה והלכה לצדדין והרגה חייב. הכופת את חבירו והניחו במקום שאינו יכול לברוח והציף עליו מים ומת הרי זה נהרג עליו, והוא שימות מכה ראשון הבא ממעשיו.

¹⁹ רמב"ם שם פרק יב הלכה ג.

²⁰ הקשה הפר"ח ז"ל דבפי הנשרפין מוקמינן לה במיצה דבמיצה הו"ל כחו וכשר והניחו בצ"ע וכן הקשה בההיא דפסק רבינו פ"ט הל' ב' וכבר כתבתי שם דרבינו ס"ל דהוה מצי לתרוצי דמדכתיב והזה הטהר על הטמא דדרשינן עד שיתכוין וזה מינה משמע דע"י התזה אף דבעלמא הוי כחו לענין הזאה לא מהני ועוד דאין דרך לשבש שתים שלש משניות סתמיות ותדע עוד דדרכו של הר"ש ז"ל להזכיר מה שנאמר בגמרא על המשנה ובאלו המשניות לא פי' כלום משא"כ לענין רציחה דכיון דמתכוין וניחא ליה מחייב זה נראה לענ"ד שלא להניח דברי רבינו בצ"ע כל מאי דאפשר. מעשה רקח שם.

²¹ ר"ש שם יב מ"ב ומלאכת שלמה שם.

²² רמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ג הלכה יג.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

